Eiropas Parlaments
2019-2024

PIEŅEMTIE TEKSTI

P9_TA(2023)0458

Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumenta "Eiropa pasaulē" īstenošana

Eiropas Parlamenta 2023. gada 12. decembra rezolūcija par Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumenta "Eiropa pasaulē" īstenošanu (2023/2029(INI))

Eiropas Parlaments,

– ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību (LESD) un jo īpaši tā 209. un 212. pantu un 322. panta 1. punktu,

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 9. jūnija Regulu (ES) 2021/947, ar ko izveido Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumentu “Eiropa pasaulē”, groza un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmumu Nr. 466/2014/ES un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2017/1601 un Padomes Regulu (EK, *Euratom*) Nr. 480/2009[1],

– ņemot vērā Komisijas 2022. gada 8. novembra ziņojumu “2022. gada pārskats par Eiropas Savienības ārējās darbības instrumentu īstenošanu 2021. gadā” (COM(2022)0578),

– ņemot vērā dažādus Eiropas Revīzijas palātas ziņojumus par ES ārējo finansējumu, it sevišķi Īpašo ziņojumu 14/2023 “Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumenta “Eiropa pasaulē” plānošana — visaptverošas programmas, kuru līdzekļu piešķiršanas metodēs un ietekmes uzraudzībā ir trūkumi”, un Īpašo ziņojumu 09/2018 “Publiskā un privātā sektora partnerības Eiropas Savienībā: plaši izplatītas nepilnības un ierobežoti ieguvumi”,

– ņemot vērā Komisijas un Savienības Augstā pārstāvja ārlietās un drošības politikas jautājumos 2021. gada 1. decembra kopīgo paziņojumu “Global Gateway” (JOIN(2021)0030),

[1] OV L 209, 14.6.2021., 1. lpp.

– ņemot vērā Padomes 2021. gada 14. jūnija secinājumus par Eiropas finanšu arhitektūras attīstībai uzlabošanu,

– ņemot vērā Komisijas 2022. gada 24. marta ziņojumu "Komisijas ceļvedis virzībā uz uzlabotu Eiropas finanšu arhitektūru attīstībai un 2021. gada progresa ziņojums" (COM(2022)0139),

– ņemot vērā Padomes 2021. gada 14. jūnija secinājumus "Stiprināt Eiropas komandas apņemšanos cilvēces attīstības labā",

– ņemot vērā Padomes 2022. gada 20. maija secinājumus "ES atjaunotā partnerība ar vismazāk attīstītajām valstīm",

– ņemot vērā 2018. gada 18. aprīļa rezolūciju "ES ārējās finansēšanas instrumentu īstenošana: vidusposma novērtēšana 2017. gadā un turpmākā struktūra pēc 2020. gada"[1],

– ņemot vērā 2018. gada 17. aprīļa rezolūciju par attīstības sadarbības instrumenta, humānās palīdzības instrumenta un Eiropas Attīstības fonda īstenošanu[2],

– ņemot vērā nostāju, kas 2019. gada 27. martā tika pieņemta pirmajā lasījumā, attiecībā uz priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko izveido Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumentu[3],

– ņemot vērā 2022. gada 24. novembra rezolūciju par turpmāko Eiropas finanšu arhitektūru attīstībai[4],

– ņemot vērā 2022. gada 23. jūnija rezolūciju par ilgtspējīgas attīstības mērķu (IAM) īstenošanu un sasniegšanu[5],

– ņemot vērā 2023. gada 15. jūnija rezolūciju par ilgtspējīgas attīstības mērķu īstenošanu un sasniegšanu[6],

– ņemot vērā 2023. gada 15. marta ieteikumu Padomei un Komisijas priekšsēdētājas vietniekam / Savienības Augstajam pārstāvim ārlietās un drošības politikas jautājumos izvērtēt EĀDD darbību un veidot pasaules mērogā spēcīgāku ES[7].

– ņemot vērā 2020. gada 25. novembra rezolūciju par attīstības efektivitātes un palīdzības lietderības uzlabošanu[8],

---

1 OV C 390, 18.11.2019., 76. lpp.
2 OV C 390, 18.11.2019., 33. lpp.
3 OV C 108, 26.3.2021., 312. lpp.
4 OV C 167, 11.5.2023., 57. lpp.
5 OV C 32, 27.1.2023., 28. lpp.
6 Pieņemtie teksti, P9_TA(2023)0250.
7 Pieņemtie teksti, P9_TA(2023)0077.
8 OV C 425, 20.10.2021., 73. lpp.

– ņemot vērā Reglamenta 54. pantu, kā arī 1. panta 1. punkta e) apakšpunktu un 3. pielikumu Priekšsēdētāju konferences 2002. gada 12. decembra lēmumā par procedūru patstāvīgo ziņojumu sagatavošanas atļaujas piešķiršanai,

– ņemot vērā Ārlietu komitejas un Attīstības komitejas kopīgās apspriedes saskaņā ar Reglamenta 58. pantu,

– ņemot vērā Budžeta komitejas atzinumu,

– ņemot vērā Ārlietu komitejas un Attīstības komitejas ziņojumu (A9-0374/2023),

A. tā kā Eiropas Savienība kopā ar tās 27 ES dalībvalstīm joprojām ir lielākais ārējās palīdzības sniedzējs, kas nodrošina aptuveni 43 % no kopējās oficiālās attīstības palīdzības (OAP), kuru visi ESAO OAP līdzekļu devēji sniedz jaunattīstības valstīm; tā kā ārējās finansēšanas instrumenti ir uzskatāmi par galveno mehānismu, ar ko atbalsta ES darbību pasaules mērogā un tā kā ES ārējā darbība Eiropas pilsoņiem kļūst aizvien svarīgāka;

B. tā kā Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instruments “Eiropa pasaulē” (“instruments”) stājās spēkā 2021. gada 14. jūnijā un ar to vienā instrumentā tika apvienoti iepriekšējie instrumenti; tā kā šis instruments, kura kopējais budžets ir 79,5 miljardi EUR, nozīmē vēsturiskas pārmaiņas ES ārpolitikā un attīstības politikā;

C. tā kā Komisija ir atbildīga par ES palīdzības apzināšanu, formulēšanu, īstenošanu, uzraudzību un novērtēšanu; tā kā Eiropas Ārējās darbības dienesta (EĀDD) uzdevums ir nodrošināt ES ārpolitikas nepārtrauktību un saskaņotību ar integrēto pieeju, kas ietver šo instrumentu; tā kā Parlaments kā viens no likumdevējiem koplēmuma procedūras ietvaros ir atbildīgs par demokrātisku pārraudzību un kontroli; tā kā, izveidojot Eiropas komandas pieeju, būtu jāveicina vienotas stratēģiskas koordinācijas sistēmas izstrāde ES ārējai reakcijai uz galvenajām problēmām; tā kā šī pieeja ļauj turpināt sadarbību starp ES iestādēm, dalībvalstīm un Eiropas Investīciju banku (EIB), pastāvīgi palielinot ES kolektīvo efektivitāti un redzamību; tā kā instruments ir jāīsteno, izmantojot dažādu veidu modalitātes, tostarp divpusēju sadarbību, dotācijas dažādiem partneriem un investīciju sistēmu;

D. tā kā instrumenta ārējo investīciju satvars aptver apvienoto finansējumu un garantijas no Eiropas Fonda ilgtspējīgai attīstībai plus (EFIA+) Ārējās darbības garantijas (*EAG*), kas partneriem, kuri var saņemt finansējumu, jāīsteno, izmantojot atklātu un uz sadarbību vērstu pieeju, īpašu lomu piešķirot EIB; tā kā EFIA+ ievērojami paplašina pirms tā esošā EFIA finansējumu un ar *EAG* starpniecību tas varēs garantēt operācijas līdz 53,4 miljardiem EUR; tā kā, piemērojot principu “Politika pirmajā vietā”, ir jāpanāk sadarbība,

kuras pamatā ir politikas mērķi, un jānodrošina, ka šajā ziņā ir saskaņota Eiropas finanšu arhitektūra attīstībai;

E. tā kā stratēģijas "*Global Gateway*" mērķis ir palielināt ES ģeopolitisko ietekmi globālajā arēnā, veicinot viedas, tīras un drošas saiknes digitālajā, enerģētikas un transporta jomā un stiprinot veselības, izglītības un pētniecības sistēmas visā pasaulē saskaņā ar ANO Ilgtspējīgas attīstības programmu 2030. gadam un tās IAM;

F. tā kā nevienlīdzība ir viens no nestabilitātes, nedrošības un vardarbības pamatcēloņiem;

G. tā kā cilvēktiesību veicināšana ir uzskatāma par ES ārējās darbības stūrakmeni;

H. tā kā tautas attīstība joprojām ir svarīga ES ārpolitikas un attīstības politikas joma; tā kā investīcijas veselības aprūpē, izglītībā, uzturā un sociālajā aizsardzībā ir neatsveramas, lai nodrošinātu vispārēju piekļuvi šiem pakalpojumiem, kas ir cilvēka pamattiesības;

I. tā kā ierobežoto līdzekļu dēļ ES ārējās finansēšanas instrumenti bieži vien tiek izmantoti maksimālā apmērā; tā kā kopš ir pieņemta instrumenta izveides regula, tādi notikumi kā Krievijas agresijas karš pret Ukrainu, kas visā pasaulē saasināja pārtikas krīzi, izraisīja enerģētikas, dzīves dārdzības un parāda krīzi un izraisīja ekonomikas nestabilitāti, iespējams, vēl vairāk destabilizējot dalībvalstis un trešās valstis, un Covid-19 pandēmijas ietekme ir tik ļoti saasinājuši esošo situāciju, ka ir jāveic instrumenta agrīna vidusposma novērtēšana (*MTE*) un daudzgadu finanšu shēmas (DFS) vidusposma pārskatīšana (*MTR*);

J. tā kā Covid-19 pandēmija ir padziļinājusi jau tā ievērojamo IAM finansējuma iztrūkumu un izraisījusi resursu vispārēju samazināšanos par 700 miljardiem USD, savukārt vienlaikus ir nepieciešams ievērojams palielinājums, lai reaģētu uz pirmspandēmijas atšķirībām jaunattīstības valstīs; tā kā 80 % no rezerves jau ir izmantoti un būtu jāapsver iespēja šo rezervi palielināt; tā kā ES pašreizējā politiskā un finansiālā vadošā loma un centieni nav pietiekami, lai sasniegtu Eiropas Konsensu par attīstību, IAM un Parīzes nolīguma mērķus un risinātu citas akūtas globālas problēmas, jo īpaši aizvien smagākās klimata pārmaiņas un Covid-19 un vardarbīgu konfliktu sekas, un tāpēc ir vajadzīga kopīga iesaistīšanās starptautiskā līmenī, lai nodrošinātu, ka instruments spēj reaģēt uz šīm jaunajām problēmām;

K. tā kā projekta īstenošanu instrumenta ietvaros vēl nevar pilnībā novērtēt, jo tas vēl ir tikko aizsācies, tā kā 2024. gadā paredzētajā *MTE* būtu jānovērtē, vai instruments sekmē ES stratēģisko prioritāšu īstenošanu un efektīvi popularizē tās vērtības partnervalstīs, veicina cilvēktiesības, palīdz mazināt nabadzību un nevienlīdzību un veicina trešo valstu ilgtspējīgu attīstību un vai instrumenta finansējums tiek

piešķirts, pamatojoties uz trešo valstu vajadzībām un attīstības stratēģijām;

L. tā kā Eiropas Revīzijas palāta 2023. gadā secināja, ka līdzekļu piešķiršanas un ietekmes uzraudzības metodēs ir nepilnības un ka instrumenta plašā darbības joma var ierobežot ietekmi, un ka ir jāuzlabo attīstības palīdzības piešķiršana un uzraudzīšana;

M. tā kā instruments būtu jāizmanto, lai ar trešām valstīm veidotu ciešākas un efektīvākas partnerības, kas sniedz taustāmus rezultātus, pamatojoties uz abpusējām interesēm, stratēģiskajām prioritātēm, strukturētu un efektīvu sadarbību un skaidriem ilgtermiņa mērķiem; tā kā ES un Āfrikas attiecībām un kaimiņattiecībām ir īpaša stratēģiska nozīme; tā kā instruments būtu jāizmanto, lai nodrošinātu taisnīgu zaļo pārkārtošanos, veicinot vietējās pievienotās vērtības un ievērojot principu "nenodari būtisku kaitējumu"; tā kā instrumenta efektivitāte, lietderība un ietekme uz attīstību ir galvenie rādītāji, kas ir jāuzrauga;

N. tā kā kopš instrumenta pieņemšanas ir attīstījusies un palielinājusies ģeopolitiskā konkurence; tā kā minētais apstāklis instrumentu liek aplūkot jaunā un steidzamākā gaismā; tā kā "Global Gateway" ir uzskatāma par atbildi uz šo problēmu, jo tās mērķis ir partnervalstīm nodrošināt dzīvotspējīgu un pievilcīgu alternatīvu, kas sniedz ilgstošus ieguvumus vietējām kopienām; tā kā ir jāuzlabo komunikācija un partnervalstīs jāpalielina ES darbību redzamība; tā kā, neraugoties uz "Global Gateway" koncentrēšanos uz ES ģeopolitiskajiem mērķiem, instrumenta OAP ir jāparedz partnervalstu ilgtermiņa ilgtspējīgai attīstībai,

Vispārīgi apsvērumi

1. atzinīgi vērtē Komisijas ierosinājumu pārskatīt 2021.–2027. gada daudzgadu finanšu shēmu (DFS), paredzot papildu finansējumu 6. izdevumu kategorijā, jo pašreizējais finanšu plānojums instrumentam nav pietiekams un tajā ir labāk jāatspoguļo ES ģeopolitiskie mērķi un tās globālās saistības; pieņem zināšanai Komisijas ierosinātos papildu līdzekļus 6. izdevumu kategorijā, no kuriem 9,5 miljardi EUR tiktu piešķirti reaģēšanai uz migrācijas ārējo dimensiju, tostarp ārējām problēmām, 3 miljardi EUR instrumenta rezervei, kas paredzēta jaunām problēmām un prioritātēm, un 2,5 miljardi EUR rezervei solidaritātei un palīdzībai ārkārtas gadījumos;

2. uzsver, ka ir jāpārskata ES ārpolitika un attīstības politika, ņemot vērā finansējuma trūkumu, aizvien lielāko nevienlīdzību starp valstīm un to iekšienē un globālo nenodrošinātību ar pārtiku; atzīst ietekmi, ko rada ģeopolitiskās pārmaiņas, jo īpaši Krievijas agresijas karš pret Ukrainu, ES jaunās prioritātes, to, cik svarīgas ir stratēģiskās partnerības ar partnervalstīm, kas saskaņotas ar attīstības politikas

saskaņotības principu, un ES investīciju īpašo nozīmi, kam jāatspoguļo gan ES vērtības un intereses, gan mūsu partneru intereses; turklāt uzsver, ka šajā pārskatīšanā ir jānovērtē, vai tiek sasniegti instrumenta mērķi par nabadzības un nevienlīdzības mazināšanu un cilvēktiesību un partnervalstu ilgtspējīgas ilgtermiņa attīstības veicināšanu;

3. ņemot vērā pašlaik noritošo Krievijas agresijas karu, atkārtoti apstiprina savu nelokāmo atbalstu Ukrainai visās tā dimensijās, tostarp humāno palīdzību, atveseļošanu, atjaunošanu un modernizāciju; tomēr uzsver, ka šis atbalsts nebūtu jāsniedz uz OAP, citu partneru un trešo valstu rēķina, kurus negatīvi ietekmē Krievijas agresijas kara izraisītās norises un kuriem paredzētais ES finansējums nebūtu jāsamazina; tādēļ aicina rūpīgi izvērtēt instrumenta resursus, novērtējot arī to, vai tie ir pietiekami, lai sasniegtu instrumenta izveides regulā noteiktos instrumenta mērķus, un tos attiecīgi palielināt, kā arī nodrošināt, ka tie joprojām ir nozīmīgi pašreizējo ģeopolitisko problēmu kontekstā, ļauj ES uzskatīt par uzticamu partneri un neitralizēt citu pasaules lielvaru ietekmi;

4. atzinīgi vērtē lielākās daļas ES ārējo darbību konsolidēšanu vienā instrumentā, pakāpeniski racionalizējot un saskaņojot daudzos iepriekšējos instrumentus; tomēr uzskata, ka, lai gan šī vienkāršošana ir uzlabojusi elastību un efektivitāti, tā nav nodrošinājusi pietiekamu efektīvas pārskatatbildības un pārredzamības līmeni; šajā sakarībā uzsver, ka pasākumus var uzskatīt par efektīviem tikai tad, ja efektivitāti var pierādīt ar skaidriem un salīdzināmiem uzraudzības un novērtēšanas mehānismiem; atgādina par Revīzijas palātas Īpašā ziņojuma 14/2023 konstatējumiem, kuros norādīts, ka vairāk nekā 20 % no izlasē iekļautajiem rādītājiem vai nu nebija bāzes vērtības, vai tā bija neskaidra un 24 % vai nu nebija mērķu, vai tie bija neskaidri, savukārt datu avoti daudzgadu indikatīvajās programmās (DIP) bija sadrumstaloti vai trūka; aicina Komisiju noteikt, ka visa DIP īstenošanas cikla pasākumos, proti, plānošanā, īstenošanā un ziņošanā par rezultātiem obligāti jāizmanto “Eiropa pasaulē” rezultātu satvara rādītāji, kā tam vajadzētu būt, un ievērojami palielināt ES delegāciju spējas; uzsver, ka instrumentam būtu jānodrošina efektīva, lietderīga, saskaņota un iekļaujoša īstenošana pēc principa “politika pirmajā vietā” un saskaņā ar ES vērtībām un partnervalstu prioritātēm; atkārtoti aicina Komisiju vismaz divas reizes gadā publicēt progresa ziņojumu par palīdzības efektivitāti, kurā konsekventi būtu iekļauti standartizēti, saprotami un salīdzināmi rādītāji, kas aptvertu kopīgu plānošanu, kopīgu īstenošanu un kopīgus rezultātu satvarus; aicina Komisiju šo progresa ziņojumu iesniegt Parlamentam;

5. pauž dziļas bažas par ģeopolitisko satricinājumu eskalāciju, autoritārām tendencēm un nesenajiem visā pasaulē notikušajiem uzbrukumiem demokrātijas un tiesiskuma pamatiem; aicina

vidusposma pārskatā padziļināti izvērtēt instrumenta spēju sasniegt ES vispārējos ārpolitikas mērķus un jo īpaši mērķi veicināt multilaterālismu, ilgtspējīgu attīstību un aizsargāt, veicināt un attīstīt demokrātiju, tiesiskumu un cilvēktiesību un pamatbrīvību ievērošanu; uzsver, ka ES ārējās demokrātijas darbība, ko īsteno saskaņā ar instrumentu, ir jāpielāgo jaunajai ģeopolitiskajai realitātei, ko raksturo konkurējoši pārvaldības modeļi, lai labāk nepieļautu demokrātijas lejupslīdi un reaģētu uz to; aicina Komisiju, novērtējot instrumenta īstenošanas progresu programmās, izdevumu mērķos un kritērijos, to darīt pietiekami kritiski un ar pietiekamu informatīvo izšķirtspēju, atturoties no seklu politikas nostāju atkārtošanas; vēlreiz apstiprina, ka saskaņā ar Līgumiem un jauno Eiropas Konsensu par attīstību galvenais attīstības sadarbības mērķis ir izskaust nabadzību un veicināt jaunattīstības valstu ilgtspējīgu ekonomisko, sociālo un vidisko attīstību; uzsver, ka pieejai "politika pirmajā vietā" būtu jābalstās uz principiem un mērķiem, kas ir izklāstīti ES Stratēģiskajā kompasā, Eiropas Konsensā attīstības jomā, ANO Ilgtspējīgas attīstības programmā 2030. gadam, Parīzes nolīgumā un Adisabebas rīcības programmā;

6. jo īpaši aicina godīgi un rūpīgi izvērtēt, kā tiek izmantots regulas, ar ko izveido instrumentu, 42. panta 4. punkts un 40. apsvērums, kurā ir noteikts, ka palīdzību varētu apturēt, ja trešās valstīs pasliktinās situācija demokrātijas, cilvēktiesību vai tiesiskuma jomā; prasa veikt *ex ante* novērtējumus, lai noteiktu projektu iespējamo ietekmi un riskus attiecībā uz cilvēktiesībām saskaņā ar regulas 25. panta 5. punktu; prasa attiecībā uz projektiem, kurus veic trešās valstīs, visā īstenošanas laikā uzraudzīt cilvēktiesības, jo īpaši projektiem, kas ir saistīti ar augstu pārkāpumu risku; prasa apturēt vai modulēt projektus, kas veicina cilvēktiesību pārkāpumus trešās valstīs; aicina Komisiju proaktīvi informēt Parlamentu par visiem ar cilvēktiesībām saistītajiem novērtējumiem; uzsver, ka ES ir jāīsteno principiālāka pieeja partnervalstīm, kas attiecībā uz galvenajām vērtībām un principiem ir uzņēmušas pretēju kursu; atbalsta budžeta atbalsta apturēšanu kā labu šādas pieejas piemēru;

7. pauž bažas par to, ka Ukrainai sniegtās palīdzības finansēšana, izmantojot instrumenta rezervi, nevis pienācīgu budžeta instrumentu, ir izsmēlusi lielāko daļu šīs rezerves, atstājot instrumentu bez spējas reaģēt uz neparedzētām problēmām; atzinīgi vērtē Komisijas priekšlikumu par Ukrainas mehānisma[1] izveidi, kam būtu jānodrošina ilgtspējīgs ilgtermiņa finansējums Ukrainai, vienlaikus saglabājot instrumenta spēju risināt nākotnes problēmas;

8. prasa, lai, veicot vidusposma novērtēšanu, tiktu nodrošināta juridiska un politiska skaidrība attiecībā uz Ukrainas, Moldovas Republikas un Gruzijas iekļaušanu līdzekļu saņēmēju sarakstā saskaņā ar

---

[1] Komisijas 2023. gada 20. jūnija priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par Ukrainas mehānisma izveidi (COM(2023)0338).

instrumenta nodaļu, kas attiecas uz kaimiņreģionu; norāda, ka Ukraina un Moldovas Republika ir kļuvušas par ES kandidātvalstīm, savukārt Gruzija tiek uzskatīta par iespējamu ES kandidātvalsti; ņemot vērā iepriekš minēto, uzsver, ka tādēļ Ukraina, Moldovas Republika un Gruzija būtu jāuzskaita kā saņēmējvalstis, divpusējo finansējumu no budžeta pienācīgi pārvietojot uz Pirmspievienošanās palīdzības instrumenta (*IPA III*) regulu[1], kurai ir īpašs juridiskais pamats un politikas satvars, kas nodalīts no instrumenta un Eiropas kaimiņattiecību politikas, un tādējādi samazinot spiedienu uz instrumentu; atzinīgi vērtē Komisijas priekšlikumu par jaunu un īpašu Ukrainas mehānismu, kas apvienotu turpmāko atbalstu vienā atsevišķā instrumentā DFS 6. izdevumu kategorijā, lai apmierinātu neatliekamās vajadzības, taču uzsver, ka ir svarīgi izmantot ilgtermiņa instrumentu;

9. prasa vidusposma pārskata laikā jo īpaši novērtēt, cik lielā mērā finansējums ir devis taustāmus rezultātus Āfrikā attiecībā uz instrumenta mērķiem, ES un Āfrikas stratēģiju, kā arī 2022. gadā notikušās 6. ĀS un ES augstākā līmeņa sanāksmes rezultātiem un tajā noteiktajām prioritātēm, un izpētīt, vai ir jāpārskata prioritātes un mērķi; uzsver, ka ir īpaši svarīgi veikt sniegtās palīdzības reālo rezultātu analīzi, pamatojoties uz skaidriem rādītājiem, lai pienācīgi novērtētu līdzekļu izmantošanas efektivitāti; aicina Komisiju labāk izmantot iespēju apvienot ģeogrāfisko finansējumu instrumenta izveides regulas 4. panta 2. punktā paredzētajām Āfrikas programmām, lai atbalstītu ES un Āfrikas Savienības saistības; uzsver, ka ES ir jāturpina aktīvi atbalstīt jauno Āfrikas kontinentālo brīvās tirdzniecības zonu, tostarp ar šo instrumentu, balstoties uz savu pieredzi Eiropas vienotā tirgus izveidē, lai stimulētu ilgtspējīgu ekonomikas attīstību, veicinātu darbvietu radīšanu, mazinātu nabadzību un palielinātu kopīgo labklājību Āfrikā; uzsver, ka ir jāatbalsta Āfrikas partnervalstis, liekot lietā šī kontinenta lielo neizmantoto atjaunojamās enerģijas potenciālu, un jāpaātrina progress 7. IAM sasniegšanā Āfrikā, kas ne tikai veicinās ekonomikas izaugsmi, darbvietu radīšanu un sociālo attīstību, bet arī ievērojami palielinās atjaunīgo energoresursu īpatsvaru pasaulē;

10. vēlreiz nelokāmi apliecina instrumentā minēto apņemšanos izskaust nabadzību, vērsties pret klimata pārmaiņām un nenodrošinātība ar pārtiku, nevienlīdzību un diskrimināciju un veicināt cilvēces attīstību; atgādina par ES un dalībvalstu apņemšanos līdz 2030. gadam palielināt savu OAP līdz 0,7 % no nacionālā kopienākuma, tostarp 20 % no instrumenta finansētas OAP paredzēt sociālajai iekļaušanai un cilvēces attīstībai, piemēram, veselībai, izglītībai, uzturam un sociālajai aizsardzībai, un 0,2 % no ES nacionālā kopienākuma paredzēt OAP vismazāk attīstītajām valstīm; uzsver, ka EFIA+ būtu

---

1 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1529 (2021. gada 15. septembris), ar ko izveido Pirmspievienošanās palīdzības instrumentu (*IPA III*) (OV L 330, 20.9.2021., 1. lpp.).

jāparedz atbalsts investīcijām ar mērķi veicināt IAM sasniegšanu; uzsver, ka ir svarīgi pieņemt holistisku pieeju cilvēku drošībai, kam vajadzētu būt jaunai vadošai paradigmai; saistībā ar gaidāmo plānošanas procesu aicina pilnībā īstenot ES Dzimumu līdztiesības rīcības plānu III, stingri apņemoties ievērot dzimumu līdztiesības perspektīvu un integrētu pieeju, un ES ārējā darbībā īstenot ES globālo veselības stratēģiju un Jaunatnes rīcības plānu; uzsver, ka ir jāpastiprina ES centieni tās ārējā darbībā veicināt un aizsargāt cilvēktiesības, un atzinīgi vērtē ES Rīcības plāna cilvēktiesību un demokrātijas jomā īstenošanas vidusposma pārskatu; uzsver, ka ir svarīgi visos ES attīstības centienos ieņemt stingru pretkorupcijas nostāju, un atbalsta Padomes 2023. gada 4. maija secinājumus par korupciju kā šķērsli attīstībai;

11. uzsver, ka investīcijām cilvēces attīstībā ir izšķiroša nozīme nevienlīdzības apkarošanā un izglītībā, tostarp arodmācībās, un tās arī turpmāk ir jāuzskata par skaidru prioritāti nākamajā plānošanas procesā, ņemot vērā, ka tās ļauj jaunattīstības partnervalstīm atraisīt savu jauniešu cilvēkkapitāla potenciālu un veicināt cilvēces attīstību, ekonomisko izaugsmi un nodarbinātību; aicina Komisiju ieviest bērnu politikas marķieri, kas balstītos uz pašreizējo metodiku, kura ir izstrādāta dzimumu līdztiesības, klimata, migrācijas un digitalizācijas jomā, lai ES iestādes un partneri varētu izmērīt un uzraudzīt investīcijas bērnos; uzsver, ka ir svarīgi izsekot un uzraudzīt ES investīcijas bērnos, lai pierādītu ES pievienoto vērtību un efektivitāti; uzsver, ka Covid-19 bija uzskatāms par trauksmes zvanu valstīm ar zemiem un vidējiem ienākumiem, lai paātrinātu virzību uz universālu, publiski finansētu veselības aprūpes sistēmu izveidi; prasa, lai instrumenta plānošanā par prioritāti tiktu noteiktas dotācijas un publiskā sektora veicināšana veselības jomā, lai nodrošinātu, ka attīstības palīdzība vispirms sasniedz cilvēkus; uzsver, ka ir svarīgi arī turpmāk paredzēt pietiekamu budžetu, lai uzlabotu sociālos rezultātus un risinātu sistēmiskus jautājumus;

12. pauž bažas par *LGBTIQ*+ tiesību stāvokli visā pasaulē, kā arī par vispārējo vēršanos pret sieviešu tiesībām, dzimumu līdztiesību un seksuālo un reproduktīvo veselību un tiesībām jaunattīstības valstīs; aicina Komisiju un EĀDD novērst šķēršļus šo tiesību atzīšanai un aizsardzībai; šajā sakarībā uzsver, ka par prioritāti jānosaka mērķorientēts atbalsts pilsoniskās sabiedrības organizācijām (PSO) un kopienām, kas atbalsta seksuālās un reproduktīvās veselības un tiesību, sieviešu tiesību, dzimumu līdztiesības, *LGBTIQ*+ kopienas un citu marginalizētu iedzīvotāju grupu ievērošanu, tostarp pastiprinātus pasākumus homoseksualitātes dekriminalizēšanai; atgādina, ka vismaz 85 % ar instrumenta atbalstu īstenoto jauno darbību galvenajam vai nozīmīgam mērķim ir jābūt dzimumu līdztiesībai, un vismaz 5 % šo darbību galvenajam mērķim būtu jābūt dzimumu līdztiesībai un sieviešu un meiteņu tiesību nodrošināšanai un nostiprināšanai;

13. uzsver, cik svarīgi ir sasniegt visus instrumenta izdevumu un programmu mērķrādītājus, un prasa sniegt detalizētu informāciju par šajā jomā panākto progresu; pauž nožēlu par būtiskajiem trūkumiem instrumenta 30 % klimata mērķrādītāja sasniegšanā, DFS 2026. un 2027. gadam paredzētā 10 % bioloģiskās daudzveidības mērķrādītāja sasniegšanā un nodrošināšanā, ka tiek izpildītas ES globālās finanšu saistības ANO sistēmā, jo īpaši attiecībā uz ieguldījumu zaudējumu un kaitējuma fondā; atgādina, ka klimata pārmaiņas radīs arvien lielāku spiedienu uz pārtikas ražošanu un pieejamību, jo īpaši neaizsargātākos reģionos, apdraudot nodrošinātību ar pārtiku un uzturu; turklāt atgādina, ka bioloģiskā daudzveidība ir būtisks faktors cīņā pret klimata pārmaiņām un ka bioloģiskās daudzveidības un ekosistēmu pakalpojumu izzušana apdraudēs progresu aptuveni 80 % novērtēto IAM mērķrādītāju; prasa izstrādāt detalizētu plānu, kurā būtu izklāstīts, kā Komisija plāno līdz DFS beigām sasniegt izdevumu un dzimumu līdztiesības mērķrādītājus;

14. atkārtoti apstiprina instrumentā pausto apņemšanos vērsties pret neatbilstīgas migrācijas un piespiedu pārvietošanas pamatcēloņiem; uzskata, ka, neskarot neparedzētus apstākļus, būtu jāievēro instrumentā paustā apņemšanās, ka, īstenojot instrumenta mērķus, orientējoši 10 % no instrumentam paredzētā finansējuma būtu jāvelta darbībām, ar ko atbalsta migrācijas un piespiedu pārvietošanas vadību un pārvaldību, un ka šo klauzulu nevajadzētu pārskatīt; tomēr konstatē, ka 14 % no līdzekļiem, par kuriem 2021. gadā ir uzņemtas saistības, veicināja migrācijas izdevumu mērķrādītāja sasniegšanu; sagaida, ka regulāri tiks saņemta būtiska jaunākā informācija par pašreizējo stāvokli;

15. pauž nožēlu, ka pašreizējais ātrās reaģēšanas pīlāra lietojums redzami un efektīvi neveicina ES intereses pasaulē; tādēļ prasa apsvērt iespēju 2024. gada vidusposma pārskatīšanā no jauna ieviest programmu atbalstu ES ārlietu un drošības politikas mērķiem;

Nepieciešamo resursu nodrošināšana un investīciju piesaistīšana

16. uzsver, ka DFS 2024. gada vidusposma pārskatīšanā nekādā gadījumā nedrīkst samazināt instrumenta līdzekļu apjomu vai pārdalīt tos starp ilgtermiņa tematiskajām un ģeogrāfiskajām programmām, kas paredzētas ilgtspējīgai attīstībai; pauž bažas par to, ka kopš 2021.–2027. gada DFS sākuma šim instrumentam nav piešķirts pietiekams finansējums un ka tā ģeogrāfiskā orientācija ir notikusi, izmantojot svarīgas tematiskās finansēšanas pozīcijas, piemēram, budžeta pozīcijas “Globālās problēmas” prioritāro jomu “Cilvēki”, kas Covid-19 dēļ bija pakļauta vēl lielākam spiedienam, gandrīz neatstājot liekus līdzekļus tam, lai pilnībā izpildītu ES saistības turpmākajos gados atbalstīt daudzpusējas iniciatīvas veselības jomā; uzsver, ka līdzekļu trūkums rada bīstamu plaisu starp ES izvirzītajiem mērķiem un spēju solīto pildīt; atgādina, ka nepietiekami līdzekļi arī rada kaitīgu konkurenci starp īstermiņa

vajadzībām un ilgtermiņa investīcijām, kā arī starp svarīgām attīstības nozarēm, un tas mazina ES palīdzības efektivitāti un traucē ieguldīt Programmas 2030. gadam sasniegšanā; uzsver svarīgo lomu, kāda ir instrumentam, EFIA+ un EAG, nodrošinot stratēģisku satvaru apvienotam finansējumam, investīciju atbrīvošanai no riska un garantijām un ar ES budžeta atbalstu mobilizējot privātā sektora resursus, jo īpaši ņemot vērā arvien lielāko ģeopolitisko un ekonomisko konkurenci; uzsver, ka apvienota finansējuma projektos un efektīvās partnerībās ar jaunattīstības valstu privāto sektoru ir jākoncentrējas uz attīstības rezultātu maksimalizēšanu un jānodrošina saskaņotība ar IAM, Parīzes nolīgumu un valsts attīstības prioritātēm; atgādina, ka privātā sektora sniegtais atbalsts papildina, nevis aizstāj publiskās investīcijas, jo īpaši tādos kritiski svarīgos pakalpojumos kā veselība, izglītība un sociālā aizsardzība, kas ilgtermiņā nodrošina tik ļoti svarīgās izredzes izkļūt no nabadzības; aicina EFIA+ nefinansēt investīcijas, kas negatīvi ietekmē IAM sasniegšanu, jo īpaši attiecībā uz cīņu pret klimata pārmaiņām; prasa ilgtermiņa budžetu pielāgot tā, lai aizsargātu ES pozitīvo ietekmi, iedarbību un ticamību globālā mērogā;

17. atzīst ES investīciju īpašo nozīmi, kam jāatspoguļo gan ES, gan mūsu partnervalstu stratēģiskās intereses un attīstības mērķus, kā arī ES vērtības, un uzsver, ka budžeta garantijām ir svarīga nozīme to īstenošanā saskaņā ar principu “politika pirmajā vietā”; uzsver, cik svarīgi ir nodrošināt, lai garantijas atsvērtu risku, kas saistīts ar investīcijām augstākā riska valstīs, lai attiecīgās investīcijas tiktu novirzītas arī uz šīm valstīm; uzsver, ka ES šajā sakarībā būtu jāsniedz piemērs, ņemot vērā pašreizējās diskusijas par multilaterālo attīstības banku reformu;

18. norāda uz EIB īpašo lomu Eiropas finanšu arhitektūrā attīstībai, kā noteikts LESD 209. pantā un instrumenta izveides regulas 36. pantā, un atzīst EIB potenciālu piesaistīt papildu finansējumu, kas veicina instrumenta mērķu sasniegšanu; atzinīgi vērtē *EIB Global* izveidi — tas darbojas kopš 2022. gada 1. janvāra un paredz palielināt bankas klātbūtni un zinātību jaunattīstības valstīs; norāda, ka kopš jaunās attīstības daļas izveidošanas *EIB Global* rekordlielā apjomā izmantoja instrumenta nodrošināto īpašo investīciju logu, 2022. gadā piešķirot vairāk nekā 10 miljardus EUR, jo īpaši Ukrainas un “Global Gateway” atbalstam; atgādina, ka ir svarīgi, lai ES budžets būtu vienīgais garants EIB aizdevumu piešķiršanai ārpus ES ar mērķi atbalstīt ES politiku; aicina palielināt no ES budžeta piešķirtās garantijas EIB, lai tai ļautu turpināt svarīgas publiskā un privātā sektora darbības Ukrainā un paplašināt savus pasākumus globālajos dienvidos; aicina EIB izmantot savu pozīciju, lai mobilizētu investīcijas ilgtspējīgai attīstībai saskaņā ar EFIA+ noteiktajiem nolūkiem un kritērijiem; uzsver EIB nozīmīgo lomu partnerībā ar Komisiju piešķirt 100 miljardus EUR no “Global Gateway” stratēģijā paredzētajām 300 miljardu EUR saistībām; aicina EIB dot priekšroku ilgtspējīgas attīstības programmai; aicina EIB uzņemties lielāku risku, finansējot

finanšu projektus ar augstu sociālo atdevi; aicina EIB arī turpmāk stiprināt savu vietējo klātbūtni, izmantojot pašreizējo pieeju par atrašanos vienās telpās ar ES delegācijām, vienlaikus vairāk izpētot iespējamās sinerģijas ar Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības banku (ERAB) un citām Eiropas attīstības finansēšanas iestādēm; mudina EIB turpināt aktīvi iesaistīties attīstības plānošanā, uzraudzībā un novērtēšanā valstu līmenī, sadarbojoties ar ES delegācijām un izmantojot līdzfinansēšanu ar attīstības finansēšanas iestādēm; aicina nodrošināt ciešāku koordināciju starp Komisiju, EĀDD un ES delegācijām, lai veicinātu diskusijas un sadarbību ar attiecīgajiem dalībniekiem uz vietas nolūkā noteikt projektus, kas visvairāk atbilst attīstības efektivitātes mērķiem;

19. atzinīgi vērtē EFIA+ "atvērto arhitektūru", kas tika izveidota, lai atbalstītu privātā sektora investīcijas, un aicina Komisiju, EIB, ERAB, dalībvalstis un attīstības finansēšanas iestādes pilnībā izmantot EDG sniegtās iespējas un attiecīgos investīciju logus, lai veicinātu ilgtspējīgas privātā sektora investīcijas; uzsver, ka ir jāpiesaista privātā sektora finansējums, īpaši koncentrējoties uz mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, un prasa vairāk censties likvidēt sastrēgumus un šķēršļus investīcijām; arī atzīst privātā sektora svarīgo lomu jaunu investīciju, nodarbinātības un attīstības finansējuma radīšanā, kur tas iespējams; atgādina par Parlamenta kontroles pilnvarām un nepieciešamību nodrošināt pārredzamību EFIA+ īstenošanā;

Stratēģiskā pieeja

20. atzinīgi vērtē Eiropas komandas pieeju un tās mērķi palielināt ES attīstības projektu saskaņotību, ietekmi un pamanāmību un aicina īstenot vairāk kopīgu pasākumu ar dalībvalstīm, jo īpaši Eiropas komandas iniciatīvas (EKI); atgādina par Revīzijas palātas konstatējumu, ka DIP nav norādīts atsevišķu dalībvalstu investīcijas Eiropas komandas iniciatīvās (EKI), radot nenoteiktību attiecībā uz dalībvalstu finansiālo atbalstu, kas attiecīgi rada neskaidrības attiecībā uz EKI kā kolektīvas iniciatīvas nākotni; aicina Komisiju un dalībvalstis pārskatīt pieejas efektivitāti un informēt Parlamentu par konstatējumiem; aicina Komisiju precizēt saistībā ar Eiropas komandas pieeju īstenotās lomas un ierosināt mehānismu, kas palielina šīs iniciatīvas pārredzamību un demokrātisko kontroli; tāpat aicina ES un dalībvalstīm kopīgi rīkoties, lai palielinātu efektivitāti un maksimalizētu līdzekļus; mudina dalībvalstis, attīstības finansēšanas iestādes, EIB un ERAB aktīvāk piedalīties Eiropas komandā, uzņemoties finansiālas saistības un īstenojot kopīgas rīcības, ko vada Komisija;

21. atzinīgi vērtē stratēģiju "Global Gateway" kā saskaņotu ES reakciju uz globālām problēmām; uzskata, ka jaunu ģeostratēģisku problēmu laikā ES ārlietu un drošības politikas un attīstības sadarbības dalībniekiem ir labāk jāsadarbojas, lai saskaņā ar ilgtspējīgas attīstības mērķiem palielinātu ES klātbūtni un pamanāmību visā

pasaulē, izmantojot investīcijas infrastruktūrā, kuras rada partnervalstīs nacionālo vērtību; atgādina, ka “Global Gateway” ir jāuzskata par stratēģisku koncepciju, kurā ir integrēta ārpolitika, ekonomikas politika un attīstības politika; uzsver, ka jaunattīstības valstīs ir vajadzīgas milzīgas investīcijas gan materiālajā, gan nemateriālajā infrastruktūrā no digitālajiem, transporta un enerģētikas tīkliem līdz veselības, izglītības un pārtikas sistēmām; tomēr pauž nožēlu par pārredzamības un tiesiskā regulējuma trūkumu stratēģijas pārvaldībai un īstenošanai saistībā ar instrumenta mērķiem un prioritātēm; uzsver, ka ir vajadzīga lielāka parlamenta iesaiste un kontrole, kā arī apspriedes ar uzņēmējdarbības nozari un PSO vieglā valdības sistēmā, kas varētu ātri palielināt investīcijas un ES pamanāmību partnervalstīs, ņemot vērā sarežģītu ģeopolitisko situāciju; aicina Komisiju atjaunināt kopīgo paziņojumu par “Global Gateway”, lai precizētu pārvaldības sistēmu, tostarp Parlamenta uzraudzības funkciju, un sniegtu skaidru “Global Gateway” projekta definīciju un to, kā tas atšķiras no citiem investīciju projektiem; prasa skaidri noteikt, kā piemēro ES finanšu regulu un publiskā iepirkuma noteikumus; aicina stratēģiju īstenot straujāk, ņemot vērā jau esošās un jaunās globālās problēmas;

22. pauž nožēlu par skaidrības trūkumu attiecībā uz jaunās stratēģijas “Global Gateway” finansēšanu un atgādina, ka šādas jaunas iniciatīvas būtu jāfinansē ar jaunām apropriācijām un attiecīgu 6. izdevumu kategorijas maksimālās robežvērtības pārskatīšanu uz augšu; aicina Komisiju sistemātiskāk iesaistīt pilsoniskās sabiedrības organizācijas “Global Gateway” projektos un Eiropas komandas iniciatīvās un apsvērt iespēju katras valsts plānošanā aktīvi iesaistīt vietējās PSO;

23. uzsver, ka ir svarīgi efektīvāk izmantot sinerģijas un labāk saskaņot EIB, ERAB un citu AFI finansēšanas iniciatīvas un pievērsties Eiropas kaimiņvalstīm, īpašu uzmanību pievēršot ES kandidātvalstīm;

Parlamentārā uzraudzība

24. atgādina par Parlamenta politiskās uzraudzības un apspriešanās funkcijām un uzsver augsta līmeņa ģeopolitiskā dialoga nozīmi vispārēju instrumenta īstenošanas norāžu sniegšanā; uzsver, ka ir svarīgi iegūt detalizētu informāciju par budžetu, kas ir vai tiks izpildīts; uzsver, ka Parlamentam ir vajadzīga pilnīga un savlaicīga piekļuve dokumentiem un jāvar uzraudzīt projektu ietekmi un gūto progresu, lai labāk novērtētu to darbības jomu un ietekmi, tādēļ tam ir jābūt pilnīgai piekļuvei standartizētajai bāzlīnijai un mērķrādītājiem, kā arī datu avotiem; aicina Komisiju nodrošināt konsekventu starpiestāžu informācijas plūsmu, pastāvīgi informējot Parlamentu par investīciju projektiem, tostarp “*Global Gateway*” projektiem, un darīt pilnībā pieejamu rezultātu pārvaldības sistēmu; atkārtoti norāda, ka ir pilnībā jāņem vērā Parlamenta nostāja; norāda arī to, ka Parlamenta rezolūcijas veido daļu no instrumenta

īstenošanas vispārīgā politikas satvara; mudina Komisiju pirms augsta līmeņa ģeopolitiskā dialoga ievērojami laicīgāk sniegt pieprasīto dokumentāciju Parlamentam, kā arī labāk ņemt vērā Parlamenta ieteikumus, jo īpaši pēc katra dialoga iesaistoties rakstiskā procedūrā, kurā norāda, kādus turpmākos pasākumus tā veiks pēc katra konkrētā Parlamenta ieteikuma;

25. aicina Komisiju izmantot DFS pārskatīšanas sniegtās priekšrocības, lai uzlabotu instrumenta nomenklatūru, tajā iekļaujot vairāk budžeta pozīciju un tādējādi ļaujot budžeta lēmējinstitūcijai īstenot savas kontroles pilnvaras, jo īpaši attiecībā uz kaimiņattiecību politikas budžeta pozīcijām, lai stiprinātu pārredzamību un tādējādi panāktu uz datiem balstītu politiku, attiecībā uz kuru varētu veikt revīziju par mērķiem, un kura labāk atspoguļotu stratēģisko pieeju un uzlabotu ilgtermiņa plānošanu; norāda, ka finanšu instrumentu pārklāšanās, piemēram, garantiju jomā, apgrūtina kontroli; aicina Komisiju pēc apspriešanās ar Parlamentu sniegt vienā dokumentā visaptverošu, skaidru un pilnīgu pārskatu par finanšu instrumentiem, to savstarpējām attiecībām un dažādajiem iesaistītajiem dalībniekiem, kā arī pilnīgu un precīzu pārskatu par dotācijām, garantijām un to segumu; aicina Komisiju reizi ceturksnī sniegt budžeta lēmējinstitūcijai jaunāko informāciju, tostarp par budžeta garantiju izlietojumu un summām, kā arī par aplēsto uzkrājumu un nākotnes prognozēm, kā arī pašreizējo stāvokli attiecībā uz izdevumiem un programmu mērķrādītājiem;

26. uzsver plānošanas procesa nozīmi, kā arī EĀDD un ES delegāciju izšķirošo lomu šajā kontekstā un nodrošinot partnervalstu un pārējo attīstības dalībnieku pienācīgu iekļaušanu visā procesā, tostarp veicinot ciešu un pārredzamu apspriešanos un sadarbību ar reģionālām un vietējām iestādēm, lai noteiktu kopīgās prioritātes un stiprinātu partnervalstu līdzdalību; uzsver, ka ir svarīgi ES ārējā darbībā garantēt efektīvu, uz vajadzībām balstītu un uz cilvēkiem vērstu pieeju, un uzsver vietējo partneru un pilsoniskās sabiedrības būtisko lomu programmu izstrādē, īstenošanā, uzraudzībā un novērtēšanā; uzsver arī PSO un attiecīgā gadījumā privātā sektora nozīmīgo lomu instrumenta īstenošanā, jo īpaši plānošanas procesā; atkārtoti apstiprina, ka ir jāpalielina atbalsts pilsoniskajai sabiedrībai visā pasaulē;

27. pauž nožēlu par sasteigto plānošanas procesu 2021. gada otrajā pusē, neļaujot Parlamentam nodrošināt pienācīgu pārraudzību; ar bažām norāda uz Eiropas Revīzijas palātas Īpašajā ziņojumā 14/2023 paustajiem konstatējumiem, kurā secināts, ka plānošanas procesā ir zināmas nepilnības; sagaida, ka Komisija un EĀDD ņems vērā Revīzijas palātas ieteikumu un nākamajā plānošanas periodā ņems vērā gūto mācību; aicina Komisiju nodrošināt paredzamāku un pārredzamāku plānošanas procesu, izstrādāt standartizētu, salīdzināmu un pārredzamu metodiku līdzekļu piešķiršanai kaimiņvalstīm, nodrošināt noteikumu stingru piemērošanu valstīm,

kas nav kaimiņvalstis, un precizēt metodiku ES atbalsta ietekmes novērtēšanai, kā arī nodrošināt tā piemērotību mainīgajai ģeopolitiskajai situācijai;

28. atzinīgi vērtē nesen pieņemtos makrofinansiālās palīdzības (MFP) instrumentus, ar kuriem atbalsta vairākas valstis, jo īpaši Ukrainu, lai pārvarētu sekas, kuras rada Krievijas agresijas karš Ukrainā; pauž nožēlu par to, ka budžeta iestādēm netiek sniegta informācija par MFP procentu summu finansēšanas pārzināšanu; pauž bažas par to, ka MFP procentu summu pašreizējā finansēšana ar instrumenta rezervi jaunām problēmām un prioritātēm, nevis izmantojot jaunas apropriācijas, rada risku, ka tiks izsmelta lielākā daļa vai pat visa atlikušajam periodam paredzētā instrumenta rezerve, atstājot instrumentu bez spējas reaģēt uz neparedzētām problēmām; tādēļ uzsver, ka ir jārod ilgtspējīgi ilgtermiņa finansēšanas risinājumi, vienlaikus saglabājot spēju risināt nākotnes problēmas;

29. pauž nožēlu par to, ka Komisijas ne vienmēr informē Parlamentu pirms rezerves līdzekļu izmantošanas, un pauž neapmierinājumu par praksi sūtīt vēstules, kas tiek saņemtas tikai pēc līdzekļu izmantošanas, faktiski graujot Parlamenta uzraudzības tiesības un kavējot Komisiju pilnībā ņemt vērā Parlamenta apsvērumus par līdzekļu izmantošanas būtību, mērķiem un paredzēto apjomu; aicina Komisiju vienmēr detalizēti informēt Parlamentu pirms rezerves līdzekļu izmantošanas un ņemt vērā tā apsvērumus saskaņā ar instrumenta izveides regulas 71. apsvērumu;

30. pauž nožēlu par to, ka Komisija, izmantojot rezervi, neievēro instrumenta izveides regulas 17. panta garu, jo īpaši, ja ir runa par jaunu likumdošanas iniciatīvu finansēšanu; pauž bažas, ka jau ir iezīmēti 80 % no instrumenta rezerves līdzekļiem 2021.–2027. gada laikposmam, un norāda, ka līdz 2027. gadam ir palikuši tikai 1,92 miljardi EUR (21 %); pauž nožēlu par to, ka 60 % no atlikušajiem rezerves līdzekļiem jau ir iedalīti, neņemot vērā gaidāmās nākotnes vajadzības, piemēram, Sīrijas bēgļu paketi;

31. atgādina, ka Parlaments piekrita iepriekšējos ārējās finansēšanas instrumentus apvienot šajā instrumentā ar nosacījumu, ka Parlaments tiks plašāk iesaistīts visos instrumenta pārvaldības un īstenošanas posmos (kā noteikts Parlamenta 2018. gada 18. aprīļa rezolūcijā par ES ārējās finansēšanas instrumentu īstenošanu: vidusposma novērtēšanu 2017. gadā un turpmāko struktūru pēc 2020. gada un Parlamenta 2019. gada sarunu mandātā attiecībā uz instrumentu); atgādina, ka instruments sniedz iespēju veikt leģislatīvus grozījumus regulās attiecībā uz šo instrumentu un *IPA III*, un ierosina padziļināti novērtēt Parlamenta lomu attiecībā uz stratēģisko virzību un uzraudzību vai Parlamenta nepietiekamo iesaistīšanu atbalsta apturēšanā vai rezerves līdzekļu izmantošanā, kā arī regulārās instrumenta komitejas sanāksmēs, kam ir vēl neīstenots potenciāls;

32. sagaida, ka Parlaments tiks pilnībā iesaistīts DFS otrās puses plānošanā un DIP 2025.–2027. gadam sagatavošanā;

33. uzskata, ka pašreizējā kārtība ziņošanai par to, ko ES dara kādā konkrētā valstī, reģionā vai tematiskajā jomā, ir nepietiekama un pārmērīgi juridiska; aicina veikt pragmatiskus un ātrus uzlabojumus noderīgu datu atjaunināšanas jomā un elastīgi un savlaicīgi iesniegt Parlamentam īstenošanas paraugprakses piemērus, vajadzības gadījumā piemērojot attiecīgus konfidencialitātes noteikumus; uzskata, ka publiska projektu datubāze nav lietotājiem draudzīga un nenodrošina atjauninātu informāciju; uzsver, ka ES investīciju projekti būtu jāizvērtē, jāuzrauga un par tiem jāziņo, lai noteiktu to efektivitāti un nepieļautu netīšu negatīvu ietekmi;

34. šajā sakarībā aicina Komisiju kopā ar EIB, ERAB un citām Eiropas attīstības finansēšanas iestādēm izstrādāt standartizētas procedūras, tostarp *ex ante* un *ex post* izvērtēšanas un Komisijas rezultātu pārvaldības sistēmas piemērošanu; mudina Komisiju publicēt šo sistēmu un raudzītiem, lai tās attīstības finansēšanas iestādes, kas izmanto savus rādītājus, tos skaidri nosaka un izskaidro to piemērošanu un salīdzināmību ar šo sistēmu; aicina Komisiju visos investīciju projektos uzraudzīt vides, sociālos un pārvaldības standartus; aicina Komisiju darīt pieejamu EFIA+ rezultātu pārvaldības sistēmu, lai būtu vieglāk pārbaudīt virzību uz pārskatatbildīgāku attīstības finansēšanu;

Turpmākā virzība

35. prasa pēc iespējas pilnīgāk izmantot vidusposma pārskatu, lai atjauninātu vai nu pašu instrumentu, vai arī ar to saistītos deleģētos aktus, kas attiecas uz prioritārām jomām, un atkārtoti novērtētu ģeogrāfisko un tematisko DIP derīgumu, paredzot stingrākus nosacījumus attiecībā uz atbilstību starptautiskajām tiesībām, cilvēktiesībām, tiesiskumam un demokrātijai, saskaņošanu ar ES ārpolitiku un saistītā apturēšanas mehānisma kā galējā līdzekļa piemērošanu, ja instrumenta līdzekļu saņēmējvalsts ārpolitika pilnībā atšķiras no ES ārpolitikas; uzsver, cik svarīgi ir palielināt ES pamanāmību, jo īpaši par tās centieniem attīstības sadarbības jomā; tādēļ aicina sniegt EĀDD un ES delegācijām vajadzīgos rīkus, ar ko attīstīt to stratēģiskās komunikācijas spējas, lai ES darbības labāk izskaidrotu lēmumu pieņēmējiem un plašai sabiedrībai trešās valstīs un apkarotu dezinformāciju; aicina ES neatbalstīt palīdzības sniegšanu valstīm, kas atklāti atbalsta agresorvalstis un to politiku, jo īpaši Krievijas Federāciju tās agresijas karā pret Ukrainu;

36. uzsver, ka *MTE* būtu jāpapildina ar nepieciešamajiem grozījumiem instrumentā un *IPA III*, lai attiecīgie noteikumi atspoguļotu Ukrainas un Moldovas jauno ES kandidātvalstu statusu, un ar jaunu deleģēto aktu, kurā būtu izklāstīti katra reģiona sadarbības konkrētie mērķi un prioritārās jomas; uzsver, ka ir svarīgi finansējumu sniegt,

izmantojot attīstības finansēšanas iestādes un EIB, un to vērst uz piekļuvi kritiski svarīgām izejvielām un saistītām darbībām prasmju, infrastruktūras un tiesiskā regulējuma jomā saskaņā ar EIB vides un sociālajiem standartiem, kas ir daļa no ES un tās partneru kopīgas plānošanas nolūkā attīstīt atjaunīgos energoresursus ar mērķi sasniegt IAM;

37. uzskata, ka ģeopolitiskās problēmas, kas radās līdz ar Krievijas agresijas karu pret Ukrainu, un aizvien lielāka Ķīnas Tautas Republikas negatīvā loma un uzstājība liek ievērojami palielināt instrumenta budžetu; uzsver, ka problēmas ir izplatījušās visā pasaulē, kas nozīmē, ka ES ir jāpalielina tās ģeopolitiskā ietekme, vienlaikus saglabājot uzticību savām vērtībām un principiem; uzsver, ka uz šiem izaicinājumiem būs iespējams līdzsvaroti reaģēt tikai tad, ja katrai instrumenta jomai tiks nodrošināts vienāds piešķīrumu īpatsvars; pauž bažas, ka ES zaudē ietekmi un pamanāmību līdzās alternatīviem piedāvājumiem, kurus izsaka Ķīna un Krievija; aicina ES reaģēt uz partnervalstu vēlmēm un ātri panākt politiskas vienošanās ar tām, piemēram, nolīgumu, kas sekos Kotonū nolīgumam, un tādējādi nostiprināt savu uzticamas sabiedrotās statusu attīstības sadarbībā un pierādīt, ka starptautiskā noteikumos balstītā sistēma spēj risināt mūsdienu problēmas;

38. stingri norāda, ka Parlaments ir daļa no Eiropas komandas un ka pret to ir jānodrošina attiecīga attieksme, tāpēc sagaida biežāku, detalizētāku un jēgpilnāku informāciju par instrumenta īstenošanu, tostarp sarakstu ar EIB investīcijām par instrumenta līdzekļiem;

39. norāda, ka izmēģinājuma projekti un sagatavošanas darbības ir jaunas iniciatīvas, kam veiksmīgas īstenošanas gadījumā būtu jākļūst par ES finansēšanas programmām; uzsver, ka tā ir iespēja Parlamentam iekļaut programmas, kas citādi netiktu finansētas; uzsver, ka instruments tā plašākā interpretācijā teorētiski ir tiesiskais pamats visām iniciatīvām, un to šādi izmantojot, netiek nodrošināta atbilstība un līdz ar to Parlamentam faktiski tiek liegta iespēja ierosināt iniciatīvas;

°

° °

40. uzdod priekšsēdētājai šo rezolūciju nosūtīt Komisijai, Komisijas priekšsēdētājas vietniekam / Savienības Augstajam pārstāvim ārlietās un drošības politikas jautājumos, Padomei, Eiropas Investīciju bankai un citām attiecīgajām Eiropas attīstības finansēšanas iestādēm.